

رېنماييېه ك بۇ...

چاودېرى به خېوكه ر

بۇ مندالان

تەمەن 12-18 سال

تازيز

ئەم كتيېه دەستيه بۇ ئەوهيه كه زانيارى گرنگت پى بدات سەبارەت به چاودېرى
به خېوكردن لەگەل بریتانیا

ناوهرۆك

فۆسته ركردن چييه؟

تويژهري كۆمهلايه تي خۆت

بۆچي دهبيت له گه ل

چاوديري به خيوكه ر بژيم؟

پلانه كهت

ئه فسهري پيداچوونه وهي

Who's سهربه خۆي تۆ

Who؟

بريتانيا

چاوديراني فۆسته ره كهت

مافه كاني تۆ

كي پشتگيريم ده كات له گه ل ته مه نم و پيويستم به به رده وامبوونه؟

هه ستركردن به سه لامه تي / گيرفان

پاره / مۆبايل

قسه كردن به قسه كردن

كردني سكا لا

ئايا كتیبيكي بچووکی سكالاکانت له تويژهري كۆمهلايه تي خۆته وه هه يه؟

حاله ته فرياکوزاريه کان

فۆستەركردن چىيە؟

بەخپوكردن خزمەتگوزارىيە كى تايبەتە كە بۇ چاودىرىكىردنى ئەو منداڭ و گەنجانە دانراوہ
كە ناتوانن لە گەڭ داىك و باوكيان بژين

۳ جۆرى سەرە كى بەخپوكردن ھەيە

بەخپوكردى فرىاگوزارى/پشوووان

ئەمە بۇ ماوہيە كى زۆر كورتە رەنگە چەند رۆژىك يان ھەفتەيەك بىت، ئەمە بەزۆرى بۇ
ئەو منداڭلانىيە كە پىويستيان بە ۋەرگرتنى ھەندىك كاتە لە مائەكەيان .خزمەتگوزارى
كۆمەلایەتى خىزانىكيان بۇ دەدۆزىتەۋە كە بتوانن بۇ ماوہيە كى كەم لە گەڭيدا بىمىننەۋە

درىژخايەن – ماوہ يان ھەمىشەيى

ئەمەش كاتىكە كە منداڭىك يان گەنجىك بۇ ماوہيە كى زۆر لە گەڭ خىزانىكى بەخپوكر
دادەنرىت، بەزۆرى بۇ ژمارەيەك سال يان تا گەۋرە دەبىت

بەخپوكردى كورت – ماوہيى

ئەمەش كاتىكە كە منداڭىك يان گەنجىك دەخرىتە ژىر چاودىرى، كورتخايەن دەتوانىت
بۇ چەند ھەفتەيەك يان ھەندىك جار زياتر بىت

كرىكارى كۆمەلایەتى خۆت

تويژەرى كۆمەلایەتى خۆت بۇ دەسەلاتى ناوخۆيى كاردەكات – ئەۋە ئەو ناۋچەيەيە كە تۆ
تئيدا دەژىت .ئەۋان بەرپرسيارن لە دنىابوون لەۋەي كە زۆر بە باشى چاودىرى
دەكرىت .تويژەرى كۆمەلایەتت لە مائى بەخپوكردنەكەت سەردانت دەكات بۇ ئەۋەي
دنىابىت لەۋەي كە دلخۆشيت .تويژەرى كۆمەلایەتت دەتوانىت يارمەتت بدات و
پىويستە ھەست بە خۆشى بكەيت لە قسەكردن لە گەڭيان دەربارەي ئەو شتانەي كە
نىگەرانت دەكەن

پلانی چاودیڙی خۆت

کاتیڤ دهچیت و له گه‌ل چاودیڙانی به‌خپوکهر ده‌ژیت
تویژه‌ری کۆمه‌لایه‌تیت قسه‌ت له‌گه‌ل ده‌کات که‌ بۆچی له‌وی
ده‌ژیت و چه‌ند کات ده‌مینیته‌وه. ئه‌مه‌ به‌ وردی له‌ پلانی
چاوه‌دیڙی تۆدا ده‌نووسریت. پلانی چاوه‌دیڙی تۆ له
کۆبوونه‌وه‌یه‌ کدا سه‌یری ده‌کریت که‌ پێی ده‌وتریت
پیداچوونه‌وه‌ی چاودیڙیکراو له‌لایه‌ن که‌سیکه‌وه‌ که‌ پێی
IRO. IRO ده‌وتریت ئه‌فسه‌ری پیداچوونه‌وه‌ی سه‌ربه‌خۆ
ی تۆ دُنیا ده‌بیته‌وه‌ له‌وه‌ی که‌ قسه‌ی خۆت هه‌یه
سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که‌ ده‌ته‌وێت چی ڤووبدات و قسه‌ت له‌گه‌ل
ده‌کات که‌ چۆن ده‌توانیت بۆچوونه‌کانت بده‌یت.

پلانی چاودیڙی پلانی داها‌تووته و هه‌موو شته‌ گرنگه‌کان ده‌گرێته‌وه‌ وه‌ک:

- ✓ بې‌پاره‌ چه‌نده‌ له‌ چاودیڙی به‌خپوکردندا بې‌ت
- ✓ په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل خېزان و هاوړیکانت
- ✓ په‌روه‌ده‌ی ئێوه
- ✓ ته‌ندروستیت
- ✓ چالاکییه‌ کات به‌سه‌ربردنه‌کان
- ✓ چالاکییه‌ کات به‌سه‌ربردنه‌کان

بۇ دەستېڭىرىدىن پىلانى چاۋدىرى لىلەين تۇڭزەرى كۆمەلەيەق و بەرپەبەرەكەيانەۋە دەنوسىرەت. دۋاى ئەمەش لى كۆپۈنەۋەى پىداچۈنەۋەدا ھەركات پىۋىست بوو پىداچۈنەۋەى بۇ دەكرەت و دەگۆردەت

بۇچى دەبەت لى گەل چاۋدىرى بەخىۋەر بۇم؟

مىدالان بە ھەموو ھۇكارەك لى گەل چاۋدىرى بەخىۋەر دەرىن، بەلام ئەۋە بەھۋى ھىچ شەكەۋە نىيە كە تۇ ھەلەت كىرەت كاتەك مىدال ناتۋانەت لى گەل خىزانەكەى خۇيدا بۇرى، دەتۋانەت بۇ ماۋەكە لى مالى بەخىۋەردىن بۇرى. گۈستەۋە بۇ خىزانەكى نۇى و جىۋاز ئاسان نىيە، بەلام كارمەندى كۆمەلەيەتەت و چاۋدىرى بەخىۋەركەكەت دەيانەۋەت دىنباين لىۋەى كە تۇ لى مالىكى سەلامەت و خەمخۇر و بەختەۋەردەت

کاری سهره کی ئەفسەری پێداچوونەوهی
ئەوهیه که (ناسراوه IRO که به) سهربه خو
دنیا بێت لهوهی که پلانه کانی چاوه دیڕی تو که
هه موو شتیک ده رباره ی تۆیه و له کوێ ده ژیت
پیداویستییه کانتان دابین ده کات

- 2022 20222222 *IRO* 20222222 22(2222222 222222222 22 22222 222 22222 22 222222 22 2
 22 2222222 222222 222222 22222 22 22222 222222 222 22222222) 22222222 2222 222222222222
 2222 2222222222 22222222 22 22222 22222 22222 22222222 222222.

تان ده‌بیت به‌لام له IRO ئه‌گهر خۆت دایک و باوکی مندالێک بیت که هه‌روه‌ها له چاو‌دێ‌ری‌دایه، هه‌ردووکتان هه‌مان 6- ی جیاوازان ده‌بیت IRO هه‌ندێک بارو‌دۆخدا

7. روون بکاتهوه، و پیت بلیت که دهتوانیت چی بکهیت ته گهر تهو IRO پیویسته زانیاری نووسراوت پی بدریت که رۆئی.
- شتانه ی له پیداجوونهوه که تدا بریاریان له سهر دراوه نه نجام نهدرین.
8. نویت بناسین IRO که ت رۆیشت (رهنگه بو تهوهی بجیته کاریکی تر یان خانه نشین بیت (دهبیت IRO ته گهر -
9. بیت IRO جگه له ههفته ی یه که می چاودیریکردنت، ههرگیز نابیت به پی -
10. ی تو پیش یه کهم پیداجوونهوه ت به شیوه یه کی راسته وخو له گه لت کۆبیتتهوه IRO پیویسته.

بکهین؟ IRO چۆن په یوهندی به

تویژه ری کۆمه لایه تی تو یان تویژه ری کۆمه لایه تی سه ره رشتیکه ری ئازانس دهتوانیت ته م
که ت IRO زانیاریانه ت بو دابین بکات. ههروه ها دهتوانیت زانیاریه کانی په یوهندی کردنی
وهه بگریت کاتیک له یه کهم پیداجوونهوه تدا چاوت پی ده که ویت.

ی تو کییه؟ ناوی خو ی لیره بنووسه IRO ئایا ده زانی

کییه کییه؟

زور کریکار هه ن که بهرپرسیارن له دنیا بوون له وهی که تو باشیت و ته وان به شیکن له شتیک
که پی دهوتریت تیمی چاودی ری. ته مهش واته پیکه وه کارده که ن و گو ی له بوچوونه کانت
ده گرن سه باره ت به چۆنیه تی چاودی ریکردنت و هه ر نیگه رانییه ک که له وانیه هه تبیت

تویژه ری کۆمه لایه تی تو هه ر مندالیک که به خیو ده کریت تویژه ری کۆمه لایه تی تایبه تی خو ی هه یه
تویژه ری کۆمه لایه تی تو بریتییه له

ژماره‌ی ته‌له‌فونی توئزهری کۆمه‌لایه‌تی تۆ بریتیییه له

توئزهری کۆمه‌لایه‌تی به‌خپوکهری تۆ

هه‌موو به‌خپوکهریک کارمه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی تایبه‌تی خۆی هه‌یه .ناوی توئزهری کۆمه‌لایه‌تی به‌خپوکهرت بریتیییه له

ژماره‌ی ته‌له‌فونی توئزهری کۆمه‌لایه‌تی به‌خپوکهرت بریتیییه له

ئه‌گەر که‌سێکی تر هه‌بێت ده‌توانیت ورده‌کارییه‌کانی له‌ خواره‌وه به‌ئێتیه‌وه

ناو:

ژماره‌ ته‌له‌فون

ده‌زگای به‌خپوکردنی به‌ریتانی

ده‌توانیت کاتیکی به‌راستی قورس و سۆزداري بێت. بارودۆخی هه‌موو گه‌نجیک Foster Carers چوون بۆ ژيان له‌ گه‌ل جیاوازه .ره‌نگه هه‌ندیک له گه‌نجان د‌ل‌خۆش بن که به‌خپو ده‌کرێن .ره‌نگه هه‌ندیکي تریش بترسن و توره بن سروشتیییه هه‌موو جۆره هه‌ستیکي جیاوازت هه‌بێت .ئه‌م رێنماییه بۆ ئه‌وه‌یه که یارمه‌تیت بدات له به‌خپوکردن تێبگه‌یت و چۆن دایک و باوکی به‌خپوکهره‌که‌ت چاودێریت ده‌که‌ن .باسی ده‌زگای به‌خپوکردنی بریتانیا و گه‌وره‌کانی ترت بۆ ده‌کات که ده‌توانیت باسی هه‌ر شتیک بکه‌یت که بته‌ویت، ته‌نانه‌ت کاتیک شته‌کان ناخۆشت ده‌که‌ن .ئه‌گەر پێویستت به‌ یارمه‌تی هه‌یه بۆ خوێندنه‌وه یان تێگه‌یشتن له هه‌ر شتیک له رێنماییه‌که‌دا، چاودێری به‌خپوکهره‌که‌ت یارمه‌تیت ده‌دات.

چاودێرانی به‌خپوکهره‌کانت کارمه‌ندی کۆمه‌لایه‌تی سه‌ره‌رشتیکه‌ری به‌خپوکهری تایبه‌ت به‌ خۆیان هه‌یه .ئه‌م که‌سانه کاری ئه‌وان ئه‌وه‌یه که د‌ل‌نیا بن له‌وه‌ی که Britannia Fostering Agency له کۆمپانیایه‌ک کارده‌که‌ن به‌ناوی چاودێرانی به‌خپوکهره‌کانت به‌ باشی چاودێری تۆ ده‌که‌ن و هه‌موو ئه‌و یارمه‌تییا نه‌یان هه‌یه که پێویستیانه .هه‌روه‌ها ئه‌م که‌سانه قسه‌ت له‌ گه‌ل ده‌که‌ن بۆ ئه‌وه‌ی د‌ل‌نیا بن که د‌ل‌خۆشیت و به‌ باشی گرنگیت پێده‌دریت.

تونژەری كۆمەلایەتی سەرپەرشتیکەری چاودێری بەخێوکارە کەت بریتییە لە

ژمارە ی پەيوەندیکردنیان بریتییە لە

ئیمەیلە کەیان بریتییە لە

ناونیشانمان بریتییە لە

چاودێری فۆستەرە کەت

چاودێرانی بەخێوکار ئەو کەسانەن کە رەزامەندیان لەسەر بە تاییبەتی بۆ چاودێریکردنی منداڵان و پاراستنیان بە سەلامەتی

ئیمە تێدەگەین کە دەتوانیت زۆر قورس بێت بچیتە ناو مائیکي نوێ و بۆ یە کەمجار چاوپێکەوتن لە گەل چاودێرانی بەخێوکارە کەت . چاودێرانی بەخێوکارە کانت وا لە تۆ دەکەن هەست بە بەخێرهاتن و سەلامەتی بکەیت لە مائە نوێیە کەتدا

پرسیاریکی زۆرت دەبێت وە ک

من بە چی ناودەبم بە چاودێرانی بەخێوکارە کەم؟

. 'پێویستە لییان بپرسیت؛ چاوەرێ ئێوە ناکەن کە تۆ ناویان لیبینیت 'دایک 'یان 'بابە

ئەگەر باسی بکەیت ئەوا دەتوانیت بزانییت هەمووان بە چی دلخۆشن

ژووری نووستنه کهم

ژووری نووستنی تایبەت بە خۆت دەبێت یان لەوانەیه لەگەڵ برا یان خوشکە کەتدا بەشداری بکەیت. ژووری نووستنه کەت فەزای خۆتە. بێیوسته هەولبەدەیت رێک و پێکی رابگریت. ژووری نووستنه کەت شوێنی تۆیە بۆ هەلگرتنی کەلوپەلی تایبەتی خۆت و هەر شتێک کە بۆت گرنگ بێت

مافەکانی خۆت

بێیوسته هەموو گەورەکان گوێت لێبگرن و بەردەوام مامەتەت لەگەڵدا بکەن، تەنانەت کاتی کە کارێکت کردووێت کە دڵخۆش نین یی.

کاتی کە دەتەوێت لەبارە ی شتێکەوه بزانیت یان هەندیک ئامۆژگاریت دەوێت ئەوا چاودێرانی بەخێوکههه کانت یارمهتیت دەدەن. هەروەها دەتوانیت لەگەڵ توێژەری کۆمەلایەتی خۆت یان توێژەری کۆمەلایەتی بریتانیا قسە بکەیت. بێیوسته به چاودێری بەخێوکههه کەت باسی خۆت بکەیت، ئەو خۆراکانە ی کە حەزت لێیە چییە و حەزت لێیە چی بکەیت.

مافی ئەوەت هەیه لە هەموو کاتێکدا بە سەلامەتی بهێڵیتەوه.

بێیوسته رێجیمێکی تەندروست و هاوسەنگ وەرگیریت و وەرزشیکی زۆر بکەیت.

کاتی کە تەمەنت ۱۸ ساڵ دەبێت مافی خۆتدەوهی فایله کەت دەبێت.

هەموو مندالێک مافی خۆتدنی هەیه.

بارە ی گیرفانت پێدەگات، چاودێرە کانت بارەت بۆ پاشەکەوت دەکەن لە هەژماری بانکیتدا.

تۆ مافی ئەوەت هەیه بزانیت بۆچی لە چاودێریدايت

کي پشتگيريم ده کات له گه ل ته مه نم و پيوستم به بهرده وامبوونه؟
له گه ل ده ستپيکړدن ييرکړدنه وه له وازه ينان له قوتا بخانه و ناماده کاري بو ژياني گوره سالان
چاوديرياني به خپوکه ره کانت هه موو هه ولتي خويان ددهن بو نه وه دنيان به هه موو نه و
ليها توويپانه ي که پيوستت پيپانه بو بهرده وامبوونت هه يه . نه وان يارمه تيت ددهن له چيشت
لينان، شور دن، به رپوه بردني پاره هه روه ها کومه ليک شتي تر به پي پيداويستيه کانتان . نيمه له گه ل
تو و تويزه ري کومه لايه تيت و هه موو نه وانه ي تري په يوه نديدار کار ده کين بو نه وه ريکبه وين و
په پره وي له "پلاني ريگا" ه که ت بکه بو سه ربه خو ي چاوه ري بکه به رپزه وه مامه نه ت له گه لدا بکريت
. پلاني ريگا که ت باس له پلان و ناو اته کاني داهاتووت ده کات
هه موومان پيوسته دنيا بين له وه ي که کاتيک کات بو نپوه گونجاوه و هه ست به ناماده ي ده که يت
نه م کاره ده کين . نه گه ر و کاتيک بهرده وام بيت، هيوادارين که تو بهرده وام له په يوه نديدا بيت
له گه ل چاوديرياني به خپوکه ره که ت و نه وانيش به خوشحاليه وه بهرده وام له په يوه نديدا بن له گه ل ت

هه ستکردن به سه لامه تي

چاوديرياني به خپوکه ره ده بيت دنيا بين له وه ي که تو هه ست به سه لامه تي ده که يت بو نه وه هه نديک ياسايان له مانه که ياندا
هه بيت سه باره ت به وه ي که ده توانيت چي بکه يت و ناتوانيت چي بکه يت . نه مه پي ده وترتيت سياسه تي چاوه دي ري سه لامه ت
که چاوه دي ري به خپوکه ره که ت له گه ل تو دا هاو به شي ده کات . هه نديک جار له وانه يه ياساکان له بير بکه يت و چاوه دي ري
به خپوکه ره که ت له م باره يه وه قسه ت له گه ل ده کات . چاوه دي ري به خپوکه ره که ت هه ريگي ليت نادات يان ليت نادات، ناوت
لينا کات، يان ريگريت لينا کات له بينيني خيژانه که ت . چاوه ري بکه به رپزه وه مامه نه ت له گه لدا بکريت

پاره‌ی گیرفان

کاتیک له‌گه‌ل چاودیرانی به‌خیوکهره‌کانت ده‌ژیت هه‌موو هه‌فته‌یه‌ک پاره‌ی گیرفانت ده‌ست ده‌که‌وێت. ئه‌و بره‌ پاره‌یه‌ی که وه‌ریده‌گریت به‌نده به‌وه‌وه که ته‌مه‌نت چه‌نده

به‌کاره‌ینانی مۆبایل

ئیمه ده‌مانه‌وێت تۆ بتوانیت به‌رده‌وام بیت له په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل خێزان و هاوڕیکانت، به‌لام گرنگه که ئه‌مه به‌شپوه‌یه‌کی سه‌لامه‌ت ئه‌نجام بدریت. چاودیری به‌خیوکهر و توێژه‌ری کۆمه‌لایه‌تیت له‌م باره‌یه‌وه قسه‌ت له‌گه‌ل ده‌کات. له‌یبرت بێت ئیمه هه‌میشه ده‌مانه‌وێت هه‌ست به‌سه‌لامه‌تی بکه‌یت و ترس نه‌که‌یت له‌مالی به‌خیوکردنه‌که‌تدا، ئه‌گهر هه‌ست به‌سه‌لامه‌تی نه‌که‌یت پێویسته له‌گه‌ل که‌سیک قسه‌ بکه‌یت ده‌رباره‌ی ئه‌م بابته‌ به‌و ئه‌وه‌ی یارمه‌تیت بدات له

چاره‌سه‌رکردنی

سکالاکردن

ئه‌گهر پێویستت به‌سکالاکردن بوو چی بکه‌یت. ئه‌گهر د‌نخۆش نیت به‌و شپوازه‌ی که چاودیری ده‌کری، یان هه‌ست ده‌که‌یت ئه‌و یارمه‌تییه به‌ده‌ست ناهینیت که پێویستته، ئه‌وا مافی گله‌ییکردنت هه‌یه. ده‌توانیت داوا له‌چاودیرانی به‌خیوکهر یان توێژه‌ری کۆمه‌لایه‌تی بکه‌یت که شته‌کان یه‌کلای بکه‌نه‌وه، یان ده‌توانیت داوا یارمه‌تیت له‌توێژه‌ری کۆمه‌لایه‌تی به‌خیوکهر بکه‌یت که سه‌ردانی چاودیری به‌خیوکهره‌که‌ت ده‌کات.

ئه‌گهر له‌ئینگلت‌ه‌را ده‌ژیت OFSTED هه‌روه‌ها مافی ئه‌وه‌ت هه‌یه راسته‌وخۆ قسه له‌گه‌ل ریک‌خراویک بکه‌یت که پێی ده‌وتریت: ورده‌کارییه‌کانیان بریتین له‌

،ئۆفستید (ئۆفیس ستاندارده‌کان له‌په‌روه‌رده، خزمه‌ت‌گوزاری و لی‌هاتووی مندا‌لان (ده‌روازه‌ی پیکادیلی، شه‌قامی فرۆشگا

M1 2WD مانجسته‌ر

0300 123 1231

www.ofsted.gov.uk @ofsted.gov.uk پرسپاره‌کان

0300 123 4666

(په‌یوه‌ندی به‌ئۆفستیده‌وه بکه‌سه‌باره‌ت به‌هه‌ر نیگه‌رانییه‌ک)

CIE@ofsted.gov.uk

هه‌روه‌ها ریک‌خراوی تریش هه‌یه که ده‌توانیت په‌یوه‌ندیان پێوه بکه‌یت وه‌ک

کۆمیساری مندا‌لان بۆ ئینگلت‌ه‌را

بیناکانی پیرۆز

شه‌قامی گریت سمیس 20

SW1P 3BT له‌نده‌ن

020 7783 8330

info.request@commissioner.gov.uk بۆ منڊالان

www.childrenscommissioner.gov.uk قسە کردن به قسە کردن له بهریتانیا

www.bullying.co.uk

بۆ نامۆزگاری و پشتگیری سەبارەت به مامەنە کردن له گەل قسە کردن به قسە کردن

0808 800 2222

بوون

رێکخراوی خێرخوازی بۆ منڊالانی چاودێری و گەنجانی جێهێشتنی چاودێری

شەقامی شێری سێ 15-18

لەندەن N1 9PG 0800 023 2033

@becomecharity.org.uk نامۆزگاری

NSPCC

رێکخراوی خێرخوازی منڊالانی بهریتانیا

ویستۆن هاوس، 42 رینگای پەردە

لەندەن EC2A 3NH 0808 800 500

@nspcc.org.uk یارمەتی

پیشکەش دەکەیت NSPCC هێلی منڊالان خزمەتگوزارییە کە لەلایەن

حالتە فریاگوزارییەکان

ئەگەر پێت وایە پەيوەندییەکی فریاگوزاری هەیه بۆ یارمەتی له 999

راستەوخۆ - لەگەل کەسێک قسە دەکەیت کە یێ دەوترێت ئۆپەرەتۆر کە گوێت لێدەگرێت و پێت دەنێت چی بکەیت

ئەگەر له شهودا، له کۆتایی هەفتهدا، یان له رۆژانی جهژندا کێشهیهکت ههبوو له مانی بهخێوکردنه کهتدا و نهتوانیت پەيوەندی به توێژەری کۆمه‌لایه‌تی خۆتهوه بکەیت دهتوانیت پەيوەندی به تیمی ئەرکی فریاگوزاری بکەیت لهوه ههول دهدهن و یارمەتی دهدهن.

له‌یبرت بێت ئەم کتێبه بچووکه له شوێنێکی سه‌لامه‌تدا هه‌لبگریت بۆ ئەوه‌ی هه‌ر کاتیک پێویستت بێ بوو به‌توانیت بگه‌ڕێته‌وه و به‌خێوێته‌وه!

